

Redakcja: Sławomir Poleszak (zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji), Szczepan Czarnecki, Spasimir Domaradzki, Łukasz Krzyżanowski, Sławomir Łukasiewicz, Damian Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1436 (176/2025) | 19.09.2025

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Aleksandra Kuczyńska-Zonik, Marlena Gołębiowska

Państwa bałtyckie prowadzą szkolenia w zakresie obsługi i budowy dronów

Państwa bałtyckie – Litwa, Łotwa i Estonia – przeprowadzają obecnie jedną z bardziej ambitnych transformacji w obszarze obrony cywilnej w Europie, koncentrując się na technologiach dronowych jako kluczowym elemencie narodowej odporności. Podejmowane w tym zakresie inicjatywy odzwierciedlają zarówno praktyczne lekcje z wojny na Ukrainie, jak i zwiększone zagrożenie ze strony Rosji oraz Białorusi, a także wpisują się w szerszą koncepcję całościowej obrony narodowej, angażującej całe społeczeństwa.

Działania państw bałtyckich dotyczące obrony cywilnej i technologii dronowych są bezpośrednią konsekwencją redefinicji paradygmatu bezpieczeństwa, do której doszło w wyniku inwazji Rosji na Ukrainę i która bezpośrednio wpłynęła na strategiczne priorytety obronne NATO. Obserwacja przebiegu wojny uwidoczniała, jak bezzałogowe systemy powietrzne (UAV) przekształciły pole walki, stając się kluczowym elementem w operacjach rozpoznawczych, bojowych oraz w atakach na infrastrukturę krytyczną. To doświadczenie stało się katalizatorem dla Litwy, Łotwy i Estonii, które – postrzegając Rosję jako największe zagrożenie dla swojego bezpieczeństwa – zaczęły intensywnie rozwijać własne zdolności obronne.

Litwa obrała kurs na szkolenie społeczeństwa z obsługi i budowy dronów, integrując je z koncepcją obrony cywilnej. W sierpniu 2025 r. rząd w Wilnie ogłosił program utworzenia sieci centrów szkoleniowych w tym obszarze. Pierwsze trzy ruszyły już we wrześniu 2025 r. – w Janowie, Taurogach i Kiejdanach. Do 2028 r. planuje się uruchomienie w sumie dziewięciu takich ośrodków w różnych regionach kraju (pozostałe powstaną w: Szawlach, Poniewieżu, Telszach, Ucieanie i Mariampolu). W sumie w ciągu trzech lat szkolenia w zakresie pilotowania i konstrukcji bezzałogowców ma odbyć ponad 22 tys. osób, w tym ok. 15,5 tys. dorosłych i 7 tys. dzieci. Program przewiduje różnicowanie szkoleń według wieku: młodsi uczniowie – już od ósmego roku życia – mają uczyć się składać proste drony i nimi sterować, natomiast starsi mają zdobywać umiejętności pilotażu dronów z widokiem z pierwszej osoby¹ (FPV) oraz projektować, konstruować i obsługiwać zaawansowane modele. Dorosłych obywateli Litwy szkoli Związek Strzelców Litewskich – ochotnicza organizacja paramilitarna aktywnie wspierająca system obrony cywilnej państwa. Program jest wspólną inicjatywą Ministerstwa Obrony i Ministerstwa Edukacji, z budżetem ok. 3,3 mln euro na infrastrukturę i sprzęt (m.in. drony FPV, systemy sterowania, symulatory).

Łotwa koncentruje się na integracji szkoleń z systemem wojskowym i budowie rodzimych zdolności produkcyjnych. We wrześniu 2025 r. w Rydze uruchomiono Centrum Kompetencji Systemów Autonomicznych. Centrum kierowane przez mjr. Modrisa Kairiša, byłego dowódcę Centrum Szkolenia Sił Powietrznych, ma za zadanie wspierać szersze wykorzystanie systemów bezzałogowych w Narodowych Siłach Zbrojnych – zarówno powietrznych, lądowych, jak i morskich – oraz stymulować krajową produkcję dronów. Ponadto Łotwa przyjęła rolę europejskiego centrum innowacji dronowej, współprzewodząc z Wielką Brytanią ustanowionej 14 lutego 2024 r. Międzynarodowej Koalicji Dronowej ([„Komentarze IEŚ”, nr 1306](#)). W aspekcie szkoleń cywilnych latem 2025 r. Centrum Gwardii Młodzieżowej (*Jaunsardzes centrs*) zorganizowało pierwszy obóz szkoleniowy operatorów dronów dla uczniów szkół średnich z programem przysposobienia obronnego w Mežaine. Obejmował on podstawowe zasady obsługi tych urządzeń oraz bezpieczeństwa, wymogi techniczne, krajowe i natowskie przepisy dotyczące dronów, interpretację danych meteorologicznych oraz ocenę i planowanie obszarów operacyjnych. Choć jak dotąd obowiązkowe zajęcia z obronności państwa w programach edukacyjnych nie obejmują nauki pilotażu

¹ Jest to sposób latania, w którym pilot analizuje obraz z kamery umieszczonej na dronie i steruje nim tak, jakby w nim siedział.

dronów, dodatkowe kursy stanowią jednak szerszą inicjatywę przygotowania młodego pokolenia na kryzysy i kształtowania poczucia odpowiedzialności obywatelskiej.

Estonia również intensywnie inwestuje w ćwiczenia dronowe, zarówno dla potrzeb armii, jak i w wymiarze cywilnym. Tego rodzaju kursy zostały skierowane m.in. do członków Estońskich Sił Obronnych oraz ochotniczej organizacji paramilitarnej – Estońskiej Ligi Obrony. Część z nich prowadzonych jest przez ukraińskich instruktorów, którzy dzielą się swoim doświadczeniem z pola walki oraz uczą taktycznych i technicznych aspektów wykorzystania dronów. W maju br. w Nurmsi otworzono pierwsze w Estonii Centrum Szkolenia Dronów, które ma realizować szkolenia dla żołnierzy estońskich i sojusznicznych jednostek NATO. Ponadto, zgodnie z umową koalicyjną estońskiego rządu, w najbliższym czasie ma być utworzone Dowództwo Innowacji i Przyszłych Zdolności podległe Dowódcy Sił Obronnych Estonii, którego zadaniem będzie szybkie wprowadzenie nowych metod w walce w cyberprzestrzeni do estońskiej obrony narodowej. Umowa koalicyjna dotyczy także włączenia ćwiczeń z zakresu obsługi dronów do edukacji obronnej w szkołach średnich, która jest obowiązkowa od 2023 r. Każda szkoła oferująca edukację obronną ma otrzymać własny zestaw dronów. Pełny program edukacji dronowej w szkołach średnich ma ruszyć do połowy 2026 r.

Wnioski

- W kontekście wzrostu znaczenia użycia dronów w wojnie rosyjsko-ukraińskiej, Litwa, Łotwa i Estonia aktywnie włączają szkolenia z obsługi dronów do swoich programów obronnych, od edukacji młodzieży po specjalistyczne centra wojskowe, z silnym naciskiem na praktyczne umiejętności i adaptację do szybko rozwijających się technologii.
- Cywilne kursy w zakresie obsługi dronów dla młodzieży mają przybliżyć im pracę operatorów dronów w siłach zbrojnych oraz wzbudzić zainteresowanie naukami o bezpieczeństwie i inżynierii, przygotowując przyszłych specjalistów dla obronności swoich państw. Nabyte umiejętności mogą wspierać rozwój indywidualny i zawodowy oraz mieć zastosowanie w innych niż wojskowa specjalizacjach, np. w monitoringu zmian środowiskowych i klimatycznych, rolnictwie, budownictwie, logistyce czy bezpieczeństwie wewnętrznym.
- Celem kursów jest uświadomienie dzieciom i młodzieży ich praw i obowiązków wobec państwa i społeczeństwa, zgodnie z modelem całościowej (totalnej) obrony narodowej, opartym na założeniu, że obok rozwijania zdolności militarnych należy kształtować gotowość obywateli do obrony państwa, stworzyć warunki do przezwyciężania sytuacji kryzysowych, a także zapewnić funkcjonowanie ważnych instytucji w tym czasie ([„Prace IEŚ”, nr 7/2024](#)).
- Analiza podejścia państw bałtyckich wskazuje na przyjęcie modelu całościowej (totalnej) obrony narodowej, łączącej rozwój zdolności militarnych z kształtowaniem gotowości obywateli do działania w sytuacjach kryzysowych oraz utrzymaniem funkcjonowania instytucji państwa. Jest to równocześnie proces „demokratyzacji obrony” – włączający w system obronny szerokie grupy społeczne, w tym dzieci oraz młodzież, i oparty na długoterminowej wizji strategicznej. Poprzez rozwijanie umiejętności technicznych i budowanie szerokiej bazy kompetencji w całym społeczeństwie, Litwa, Łotwa i Estonia inwestują w swój kapitał ludzki i wzmacniają odporność narodową ([Komentarze IEŚ”, nr 1340](#)).